

KOCAELİ 2 NO.LU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2025/10

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 12/3/2025 tarihli ve 2025/169 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Fiziksel Koşullar.....	4
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	7
C. Beslenme.....	8
D. Sağlık Hizmetleri	9
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	11
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler	11
G. Dış Dünya ile İletişim.....	13
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	14
A. Değerlendirme	14
B. Tavsiyeler.....	15
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler.....	15
2. Kocaeli İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye.....	15
3. Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	16

ACEP	: Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
AIÖK	: Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
BM	: Birleşmiş Milletler
m²	: Metrekare
md.	: Madde
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
SEGBİS	: Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *“Kapalı ceza infaz kurumları”* başlıklı 8'inci maddesi şöyledir: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 5/11/2024 tarihinde Kocaeli 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ..., ..., Uzman Psikolog ... ve Kurumumuzun talebi üzerine Valilik tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede TİHEK Heyeti tarafından; UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş, İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti odaların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemelerde bulunmuştur. Burada İdarenin dahli olmadan farklı gruplardan mahpusların bulunduğu odalar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş; gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi biri görüşme gerçekleştirilen bölümlere alınmamıştır. Buradaki görüşmelerin ardından sağlık servisi, psikososyal servis, manevi rehberlik servisi, eğitim ve öğretim servisi, kamera odası, çamaşırhane, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, personel yemekhanesi, ziyaretçi odaları, açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ve Başkanlık Makamının 1/11/2024 tarihli ve 43617 sayılı oluruna istinaden 5/11/2024 tarihinde Kocaeli 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükümsüzlüleri ifade etmektedir.

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Kurum, Kocaeli ilinin Kandıra ilçesinde yer almakta olup il merkezine 23 kilometre, Kandıra ilçe merkezine ise 22 kilometre uzaklıktadır. Kuruma, il ve ilçe merkezlerinden düzenli belediye otobüsü seferleriyle ulaşım sağlanmaktadır.

10. 2010 yılında inşa edilen Kurum, aynı yıl faaliyete başlamıştır.

11. Kurum, 18.500 metrekare (m²) açık alan üzerinde 12.180 m² kapalı alanda hizmet vermektedir.

B. Kurum Personeli

12. Kurumda görev yapan 214 personelin 197'sinin erkek 17'sinin ise kadın olduğu belirtilmiştir.

13. Kurumda bulunan personelin ünvan ve sayı dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	2
Muhasebe Yetkilisi	1
Psikolog	2
Sosyal Çalışmacı	1
Öğretmen	3
Diş Hekimi	1
Memur	1
Bilgisayar İşletmeni	2
Ceza İnfaz Kurumu Kâtibi	6
Sağlık Personeli	4
Teknisyen	5

İnfaz ve Koruma Memuru	173
İnfaz ve Koruma Başmemuru	9
Şoför	1
TOPLAM	214

14. Kurumda gündüz ve dörtlü vardiya sistemi olmak üzere iki farklı çalışma düzeni uygulanmaktadır. Gündüz mesai düzeninde, vardiya sistemine dâhil olmayan personel 08.00-17.00 saatleri arasında çalışmaktadır. Vardiya sistemi kapsamında görevli personel ise 08.00-20.00 ve 20.00-08.00 saatleri arasında dönüşümlü olarak çalışmaktadır.

15. Kurum personelinin, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Personel Daire Başkanlığı tarafından düzenlenen insan hakları, kişilerarası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağı konularında eğitim aldığı belirtilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

16. Kurumun mevcut kapasitesinin 1000, artırılmış kapasitesinin ise 1048 olduğu İdare tarafından belirtilmiştir.

17. Ziyaret tarihinde Kurumda 964 hükümlü, 79 hükümözlü ve 549 tutuklu olmak üzere toplam 1592 mahpus barındırılmakta olup bunlardan 89'u yabancı uyrukludur.

18. Kurumda kadın ve çocuk mahpus bulunmamaktadır.

19. Kurumda engelli 3 mahpusun bulunduğu, bunlardan birinin fiziksel, diğer ikisinin zihinsel engelli olduğu belirtilmiştir.

20. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda kronik hastalığı olan 136 mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

21. Kurumda derslik, konferans salonu, revir odası, psikososyal bireysel görüşme odası, gözlem odası, avukat görüş odası, eş görüş odası, kapalı görüş alanı, açık görüş alanı, yumuşak oda, kantin, açık ve kapalı spor salonu, yemekhane ve kütüphane bulunmaktadır.

22. Kurum binası 3 bloktan oluşmaktadır. Kurumda 56'sı 16 kişilik, 6'sı 10 kişilik, 8'i 3 kişilik, 20'si tek kişilik olmak üzere toplam 90 koğuş ile 5 kişilik 2 revir koğuşu ve 12 kişilik

2 müşahede (gözlem) odası bulunmaktadır. Kurumun kapasitesi ve mevcut mahpus sayısı dikkate alındığında kapasitenin üzerinde mahpus bulunduğu anlaşılmıştır.

23. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmedilen mahpuslar ile 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin 3'üncü fıkrası gereğince tehlikeli mahpus³ olarak addedilenler tek kişilik odalarda; diğer mahpuslar ise çok kişilik koğuşlarda barındırılmaktadır.

24. 16 kişilik koğuşlar iki kattan oluşmakta olup alt katta 32 m² büyüklüğünde yaşam alanı ve 34 m² büyüklüğünde havalandırma bahçesi, üst katta ise 43,92 m² büyüklüğünde yatma alanı bulunmaktadır. 10 kişilik koğuşların da yerleşim planı aynı olmakla birlikte 32 m² büyüklüğünde yaşam alanı, 34 m² büyüklüğünde havalandırma bahçesi, 32 m² büyüklüğünde yatma alanı bulunmaktadır. 3 kişilik koğuşların yaşam alanı ise 23,32 m², havalandırma bahçesi 25 m², yatma alanı 32 m² büyüklüğündedir. Tek kişilik koğuşlar ise 12 m² büyüklüğündedir.

25. Koğuşların ortak yaşam alanlarında mutfak, masa, sandalye, televizyon ile ayrı bir bölümde tuvalet ve banyo alanının olduğu; yatma alanlarında yatak ve dolapların yer aldığı görülmüştür. Kalabalıklaşma nedeniyle bazı mahpusların yerde yattıkları gözlemlenmiş, dolapların yeterli sayıda olmadığı ve mahpuslar tarafından müşterek kullanıldığı görülmüştür.

26. Engelli bir mahpusun bulunduğu koğuşta tuvalet ve banyoda tutunma barı olmadığı görülmüştür. İlgili mahpus tarafından, kendisine portatif bir destek malzemesi verildiği ancak bunun kullanışlı olmadığı ifade edilmiştir.

27. Kurum İdaresi tarafından koğuşlarda bulunan havalandırma alanlarının kapılarının mevsim koşullarına göre belirlenen saatlerde açılıp kapatıldığı belirtilmiş, mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerde bu bilgi doğrulanmış ve konuyla ilgili herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

28. Koğuşlarda acil durum butonlarının yer aldığı ve bu butonların çalışır vaziyette olduğu görülmüştür.

29. Kuruma ilk kabul sırasında mahpuslara 1 adet yatak, 1 adet nevresim takımı, mevsim şartlarına göre 1 veya 2 adet battaniye ve 1 adet yastık verildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından yatakların eski ve yıpranmış olduğu ifade edilmiştir. Koğuşlarda Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemelerde mahpusların ifade ettiği üzere, yatakların genel olarak eski ve yıpranmış olduğu görülmüştür. Bu husus İdareye iletilmiş olup İdare tarafından yatakların yenilenmesi konusuna ilişkin bir komisyon kurulduğu, yatağını

---

³ 5275 sayılı Kanun'un "Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları" başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre bu mahpuslar, "Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar..." şeklinde tanımlanmıştır.

değiştirmek isteyen mahpusların yataklarının incelendiği ve yapılan incelemelere göre karar verildiği ifade edilmiş; söz konusu komisyonun kararları tarafımıza sunulmuştur. İlgili kararlar doğrultusunda komisyon tarafından inceleme yapılarak yatak değişimini gerektiren durumlarda talep eden mahpusların yataklarının değiştirildiği anlaşılmıştır.

30. Koğuşların temizliği mahpuslar tarafından gerçekleştirilmektedir. İdare tarafından maddi durumu yeterli olmayan mahpusların temizlik ürünlerinin ücretsiz olarak temin edildiği belirtilmiş, görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da bu bilgi doğrulanmıştır. Yapılan incelemede ortak alanlar ile koğuşların genel olarak temiz olduğu gözlemlenmiştir.

31. Kurumda ısınmanın doğalgaz yakıtı kullanılan kalorifer sistemi aracılığıyla sağlandığı belirtilmiş ancak ziyaret esnasında ortak yaşam alanlarında bulunan bazı kalorifer peteklerinin çalışmadığı görülmüştür. Ayrıca görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, koğuşlarda bulunan camların silikonlarının eskimesi nedeniyle yağışlı havalarda içeriye su girdiğini ve camların içerideki ısıyı koruyamadığını ifade etmiştir. Buna karşılık İdare tarafından mahpuslardan talep geldiğinde silikonların yenilendiği belirtilmiştir.

32. Kurumun soğuk ve sıcak su ihtiyacı Kampüs içerisinde yer alan Kocaeli Açık Ceza İnfaz Kurumu aracılığıyla sağlanmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar sıcak suyun gün içinde belirli aralıklarla verildiğini, soğuk sudan ise gün boyunca yararlandıklarını ancak zaman zaman su kesintilerinin yaşandığını ifade etmiştir. Bu konuda İdare tarafından, Kurumda zaman zaman meydana gelen arızalar nedeniyle su kesintisi yaşanabildiği belirtilmiştir.

33. Kurumda yer alan çamaşırhanede 13 adet çamaşır ve 16 adet kurutma makinesi bulunmaktadır. İdare ve görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından yıkama ücretinin 40 TL, kurutma ücretinin 30 TL olduğu ifade edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde yıkama ve kurutma ücretlerine ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

34. Kurumda 1 adet yumuşak oda bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede; odanın beyaz yumuşak malzeme ile kaplandığı, tuvalet alanının bulunduğu ve havalandırmanın tavan kısmındaki bacalar aracılığıyla sağlandığı görülmüştür. Odaya yerleştirilen kameraların tuvalet alanını da görüntülediği tespit edilmiştir. Yumuşak oda kayıtlarının tutulduğu defter incelenmiş ve en son kaydın 9/5/2024 tarihli olduğu belirlenmiştir.

35. Kurumda toplam 116 adet güvenlik kamerası bulunmakta olup havalandırma alanlarının kameralarla izlenemediği görülmüştür. Güvenlik açısından sakıncalı olduğu değerlendirilen bu husus İdareye iletilmiş, kamera sayısının artırılması için Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden ödenek talebinde bulunulduğu bilgisi alınmış olup buna ilişkin talep yazısı Kurumumuzla paylaşılmıştır.

36. Kamera kayıtlarının geçmişe dönük olarak 6 ay süreyle saklandığı görevli personel tarafından ifade edilmiştir. Bu bilgi yapılan incelemelerde doğrulanmış ve en eski kaydın 1/5/2024 tarihine ait olduğu görülmüştür.

37. Kurumda bulunan yangın söndürme tüplerinin kontrollerinin düzenli olarak gerçekleştirildiği öğrenilmiş ve Kurumda duman tahliye hortumu bulunduğu görülmüştür.

38. Kurumda yangın kontrol sistemi paneli bulunmakta olup bu panelin 24 saat boyunca merkez kontrol bürosu personeli tarafından düzenli aralıklarla takip edildiği belirtilmiştir.

39. İdare tarafından Kurumda düzenli aralıklarla ilaçlama yapıldığı ifade edilmiştir. Görüşülen mahpuslar tarafından bu bilgi doğrulanmış, Ziyaret Heyeti tarafından incelenen koşullarda haşere sorununa rastlanmamış ve ilaçlamaya ilişkin belgeler Kurumumuza gönderilmiştir.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

40. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerde, bazı mahpuslar tarafından Kuruma ilk girişlerinde yapılan aramalar esnasında önlük verildiği ifade edilirken bazıları tarafından verilmediği ifade edilmiştir. İdare tarafından; Kuruma kabul edilen mahpusların üst ve eşya aramalarının 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34'üncü maddesinde belirtilen usul ve esaslara göre yapılmakta olduğu, mahpusların sakıncalı bir eşya ya da malzeme getirdiğine dair herhangi bir şüpheli davranışının olması halinde üst aramasının tek kullanımlık önlük giydirilmek suretiyle yapıldığı, belirtilen haller söz konusu değilse aramanın genel üst araması şeklinde yapıldığı belirtilmiştir.

41. Mahkûm kabul bölümünde 2 adet arama odası bulunmaktadır. Odalarda tek kullanımlık arama önlüklerinin bulunmadığı görülmüştür. Görevli personel tarafından önlüklerin mahkûm kabul bölümünde bulunan dolaplarda tutulduğu ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede dolaplarda önlük bulundurulduğu görülmüştür. Ancak kamera kayıtları incelendiğinde arama odalarına önlük getirilmeden arama yapıldığı tespit edilmiştir. Bu husus İdareye iletildiğinde görevli personele yeniden talimat verileceği ifade edilmiştir.

42. Kuruma yeni giriş yapmış mahpusların kabul işlemlerinin tamamlanmasının ardından kendilerine ceza infaz kurumunda uyulması gereken kuralların yer aldığı

hükümlü/tutuklu el kitapçığı verildiği İdare ve görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından ifade edilmiştir.

43. İdare tarafından mahpusların Kuruma ilk girişlerinde; İdare ve Gözlem Kurulunun mahpus dosyası üzerinde yaptığı incelemeden sonra mahpusun suç tipine uygun koğuşa veya odaya yerleştirildiği ifade edilmiştir. Mahpusların odalara yerleşiminin mevzuata⁴ uygun olarak hükümlülük süreleri ve suç türlerine göre gruplandırıldığı görülmüştür.

44. Kurumda günde 2 defa sayım gerçekleştirildiği İdare ve görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından ifade edilmiştir.

45. İdare tarafından dilekçelerin sabah sayımında görevli personel tarafından günlük olarak toplandığı, dilekçelerin konusuna göre tasnif edildiği ve gerekli havale işlemlerinin yapıldığı belirtilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar tarafından, verdikleri dilekçelerin ilgili makamlara gönderilmesinde genel olarak bir sorun yaşanmadığı, çıkış numarası talep ettiklerinde kendilerine çıkış numarası verildiği belirtilmiştir.

46. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar, kendilerine yönelik işkence ve kötü muamele konusu olabilecek herhangi bir davranış uygulanmadığını, İdare ve Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir.

47. İdare tarafından son 1 yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasıyla Kuruma başvuran mahpus bulunmadığı ifade edilmiştir. Ziyaret süresince görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından Ziyaret Heyetine bir kötü muamele iddiası iletilmemiştir.

C. Beslenme

48. İdare tarafından Kurumda 3 öğün yemek verildiği, yemeklerin günlük iaaşe bedeli göz önünde bulundurularak haftalık yemek listesine göre Kocaeli Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlandığı, verilecek yemek miktarının odalarda kalan mahpus sayısına göre belirlendiği ve dağıtımın görevli infaz ve koruma memurları ile işçi mahpuslar tarafından yapıldığı ifade edilmiştir.

---

⁴ 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlülerin gruplandırılması" başlıklı 24'üncü maddesine göre "(1) Hükümlüler;

a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadi suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler,

b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine

tâbi tutulması gerekenler,

c) Tehlike hâli taşıyanlar,

d) Terör suçluları,

e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular,

gibi gruplara ayrılırlar.

(2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar. "

49. Kurum personeli ile mahpusların aynı yemekleri tükettikleri görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından genel olarak yemek kalitesinin ve miktarının yeterli olmadığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından, inceleme sırasında Kurumda öğle yemeği yenilmiş ve yemek; lezzet, kalite ve miktar açısından yeterli bulunmuştur.

50. İdare tarafından özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslar için sağlık durumlarına uygun yemekler hazırlandığı bilgisi verilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde özel beslenme ihtiyacı olduğu tespit edilen mahpuslar tarafından da bu bilgi teyit edilmiştir.

51. İdare tarafından, kantinde satılan ürün listesinin güncel olarak koşullara dağıtıldığı ve koşullardaki televizyonlarda bulunan idari kanaldan yayınlandığı ifade edilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar tarafından kantin ürünlerine erişimde herhangi bir sorun yaşamadıkları ancak ürün çeşitliliğinin az olduğu belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kantinde yapılan incelemede kantindeki ürün çeşitliliğinin az olduğu görülmüş, son kullanma/tavsiye edilen tüketim tarihi geçmiş ürüne rastlanılmamıştır. Kantindeki ürün çeşitliliğinin az olduğuna dair değerlendirme İdare ile paylaşılmış olup ziyaret tarihinden sonra Kurumumuza gönderilen bilgi ve belgeler incelendiğinde kantindeki ürün çeşitliliğinin artırıldığı anlaşılmıştır.

52. Ziyaret Heyeti tarafından mutfak, kantin ve soğuk hava depoları incelenmiş; bu alanların temiz olduğu ve ürünlerin saklama koşullarına uygun şekilde muhafaza edildiği görülmüştür.

53. Mahpusların içme suyu ihtiyaçlarını şebeke suyundan ve Kurum kantininden temin ettikleri ambalajlı su ile karşıladıkları öğrenilmiştir. Görüşülen mahpuslar tarafından konuya dair herhangi bir şikâyet iletilmemiştir. Şebeke suyunun analizinin Kocaeli Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından düzenli olarak yaptırıldığı belirtilmiş, Ziyaret Heyeti tarafından incelenen su analiz raporlarınının 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu tespit edilmiştir.

D. Sağlık Hizmetleri

54. Kurumun sağlık servisinde revir ve dış hekimliği birimleri bulunmaktadır.

55. Revir biriminde, görevlendirme usulüyle çalışan 1 hekim, tam zamanlı çalışan 4 sağlık personeli ile 4 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır.

56. Revirde; tekerlekli paravan, yatakların başında serum askısı, sedye, tek kullanımlık sedye örtüleri, tıbbi atık kutusu, boy ölçüm aleti, oksijen tüpleri, pansuman malzemeleri, enjektörler ve ilaç dolaplarının bulunduğu görülmüştür.

57. Revirde bulunan acil müdahale çantasında, entübasyon setinin⁵, boyunluğun ve acil müdahale ilaçlarının yer aldığı görülmüştür.

58. Mahpusların muayene talep dilekçelerinin, muayene evraklarının ve reçetelerinin düzenli şekilde Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) sistemine kaydedildiği anlaşılmıştır.

59. Revirde psikiyatrik ilaçların kilitli dolapta, günlük olarak kullanılan ilaçların ise kilitli olmayan bir dolapta muhafaza edildiği ancak dolaplarda ilaçların dağınık durduğu ve düzenli tutulmadığı görülmüştür.

60. Revirde gerçekleştirilen görüşmelerde düzenli olarak ilaç kullanan mahpusların ilaçlarının, sağlık personeli tarafından hazırlanarak kontrollü olarak mahpuslara verildiği bilgisi alınmıştır. Görüşülen mahpusların ilaca erişimden genel olarak memnun olduğu değerlendirilmiştir.

61. İdare tarafından günlük ortalama 80-100 mahpusun muayene talep ettiği bilgisi verilmiştir. Muayene sonrasında mahpusların tahlil sonuçlarıyla veya bilgilendirilmesi gereken konularla ilgili durumlarda, revire çıkılmasına gerek olmadan kendilerine bilgilendirme yapıldığı öğrenilmiştir.

62. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar revire istedikleri zaman çıkmadıklarını, hekimin çoğu zaman Kurum dışında olduğunu, sevklerin geç yapıldığını ve Kandıra Jandarma Cezaevi Tabur Komutanlığı tarafından sevklerin genellikle iptal edildiğini ifade etmişlerdir. İdare tarafından Jandarma personelinin yeterli sayıda olmaması nedeniyle bazı durumlarda sevklerin iptal edildiği belirtilmiştir.

63. Acil bir sağlık sorunu ile karşılaşıldığında, ilgili mahpusa Kurum hekiminin müdahale ettiği ve 112 Acil Çağrı Merkezi vasıtasıyla ambulans çağrıldığı, mahpusun en yakın sağlık kuruluşuna gönderildiği bilgisi alınmıştır.

64. Kurumda dış hekiminin hafta içi her gün 08.00-17.00 saatleri arasında görev yaptığı; burada diş çekimi, dolgu ve diş taşı temizliği işlemlerinin yapıldığı, günde ortalama 10 mahpusun muayene edildiği ifade edilmiştir. Muayenehanede sterilizasyon ünitesinin bulunduğu ve ilgili cihazın düzenli kalibrasyonlarının gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

65. Dış hekimi tarafından Jandarma personelinin eksikliği nedeniyle hastane sevklerinin yeterli düzeyde gerçekleştirilemediği ve bu sebeple sevklerin çok uzun sürdüğü belirtilmiştir.

---

⁵ Entübasyon işlemi, kendi kendine nefes alamayan hastalara uygulanan, hastaların solunumunun desteklediği ve temiz kanın vücutta dolaşarak organların çalışmasını sağlayan tıbbi bir işlemdir. Entübasyonda amaç hastaya yapay solunum sağlamaktır. Entübasyon setinde tüpler, stile, enjektör, laringoskop, kaşıklar ve aspiratör bulunmaktadır.

66. Sağlık durumları konusunda şikâyetle bulunan mahpusların isimleri, rızaları alınarak kaydedilmiş ve Ziyaret Heyetinde yer alan Hekim tarafından ilgili mahpusların sağlık dosyaları incelenmiştir. İnceleme sonucunda herhangi sorun tespit edilmemiştir.

67. Ziyaret tarihine kadar son 1 yıl içerisinde gerçekleştirilen sağlık servisi faaliyetlerine ilişkin sayısal verileri içeren tablo aşağıda yer almaktadır:

GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYET	GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEM SAYISI
Aile hekimliği muayene sayısı	20.984
Diş hekimliği muayene sayısı	2037
Hastaneye sevk sayısı	6000

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

68. Kurumun psikososyal servisinde görevli 2 psikolog, 1 sosyal çalışmacı ve 3 infaz ve koruma memuru tam zamanlı olarak görev yapmaktadır.

69. Kurumun psikososyal servisinde psikologların bireysel ve grup görüşmeleri ile eğitsel faaliyetler şeklinde sosyal servis hizmeti verdikleri ifade edilmiştir. Bireysel görüşmeler kapsamında; ilk görüşme, aile görüşmeleri, iyi hal değerlendirme görüşmeleri ve Kurum personeli ile yapılan görüşmeler yer almaktadır. Grup çalışmaları ve seminerler kapsamında ise; Öfke Kontrol Programı, Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Programı, Salıverilme Öncesi Mahkûm Gelişimi Programı, Önce Düşün Programı ve 0-18 yaş Aile Eğitimi Programı gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

70. Servis görevlileri tarafından Kuruma yeni gelen mahpuslarla ilk üç gün içinde bireysel görüşme gerçekleştirildiği, devam eden süreçte talebi olan mahpuslarla düzenli görüşmeler yapıldığı ifade edilmiştir. Bu bilgi, görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da teyit edilmiştir.

71. 2024 yılı itibarıyla 1649 mahpusla bireysel görüşme gerçekleştirildiği, aylık ortalama 115 bireysel görüşme talepli dilekçe geldiği, psikologlar arasında iş bölümü yapılarak görüşme talep eden tüm mahpuslarla görüşüldüğü İdare tarafından belirtilmiştir. Bu hususa ilişkin mahpuslardan herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

72. Manevi rehberlik biriminde 5 din görevlisi ve 1 vaiz görev yapmaktadır.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler

73. Kurumun eğitim ve öğretim servisi bünyesinde 7 adet derslik, manevi rehberlik birimi ve Kurum kütüphanesi bulunmakta olup serviste 3 öğretmen ile 3 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır.

74. Dersliklerde bilgisayar, projeksiyon cihazları ve kurslara ait eğitim materyallerinin bulunduğu görülmüştür.

75. Kurumda 24 mahpusun açık öğretim ortaokuluna, 169 mahpusun açık öğretim lisesine, 29 mahpusun açık öğretim fakültelerine ve 15 mahpusun örgün olarak üniversitelere kayıtlı olmak üzere toplam 237 mahpusun aktif öğrenimine devam ettiği ifade edilmiştir.

76. Kurum kütüphanesinde, farklı türlerde toplam 6611 kitap bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından kütüphane incelenmiş, kitap sayısı ve çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüştür. Mahpusların koğuştta bulundurabileceği kitap sayısının 13 adet ile sınırlı olduğu, ders kitaplarında bir sınırlama olmadığı bilgisi alınmıştır. Kurumda son bir yıl içerisinde mahpusların toplam 10.164 defa kütüphaneden yararlandırıldığı ve toplamda 15.212 kitabın mahpuslara teslim edildiği İdare tarafından belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan kütüphaneye erişim ile ilgili herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

77. Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında 24/10/2019 tarihinde imzalanan iş birliği protokolü kapsamında, Kocaeli İl Halk Kütüphanesine bağlı Adalet Halk Kütüphanesinde bulunan kitaplardan mahpusların düzenli olarak faydalandırıldığı bilgisi edinilmiştir.

78. Kurumda, açık öğretim ortaokul ve lise kitaplarının İzmit Halk Eğitim Merkezinden temin edilerek mahpuslara ücretsiz şekilde teslim edildiği öğrenilmiştir. Mahpusların açık öğretim fakülteleri ve üniversitelerin ders kitaplarını ücreti karşılığında dışarıdan temin edebildikleri anlaşılmıştır.

79. Kurumda 1 kapalı ve 1 açık spor salonu bulunmaktadır. Spor salonlarının temiz olduğu görülmüştür. Kurumda her koğuşun ayda 1 defa kapalı ve açık spor salonundan faydalandırıldığı öğrenilmiştir. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerde bu bilgi doğrulanmıştır. Açık ve kapalı spor salonlarının kullanımına ilişkin kamera görüntüleri izlenmiş olup herhangi bir soruna rastlanmamıştır.

80. Ziyaret tarihine kadar son 1 yıl içerisinde Kurum bünyesinde açılan iş ve meslek eğitimi kursları ile bu kurslara katılan mahpus sayısını içeren tablo aşağıda yer almaktadır:

KURSUN ADI	DÜZENLENEN KURS SAYISI	KATILIMCI SAYISI
-------------------	-------------------------------	-------------------------

Bilişim Teknolojileri Donanım Kursu	5	75
Osmanlı Türkçesinde Kolay Metinler Kursu	2	48
Saç Sakal Kesimi Kursu	2	24
A-1 Seviye İngilizce Kursu	1	7
A-2 Seviye İngilizce Kursu	2	20
Yabancılar İçin Türkçe Kursu	4	65
Elde Türk İşlemeleri Kursu	4	72
Hafızlık Kursu	3	3
Elif-Ba Kursu	3	42
Tecvid Kursu	4	84
Emlak Danışmanlığı Kursu	2	15
TOPLAM	32	455

81. Kurumda iş yurdu faaliyetleri kapsamında tekstil atölyesi ile fotokopi ve fotoğraf atölyesinin bulunduğu, çalışma talebi olan mahpusların Kurum İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla atölyelerde çalıştırıldığı ifade edilmiştir.

82. 2024 yılı içerisinde Kurumda; Evlilik ve Aile Hayatı, Madde Bağımlılığı, Sigarayı Bırakma Günü, Aile İçi İletişimin Temel Unsurları konferanslarının düzenlendiği görevli personel tarafından ifade edilmiştir. Ayrıca mahpuslara aylık olarak film gösterimi yapıldığı ifade edilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

83. Kurumda 4 açık ve 4 kapalı görüş salonu bulunmaktadır. Salonların temiz ve ferah olduğu, kapalı görüş salonlarında yer alan görüşme kabinlerinin her birinde ziyaretçi ile mahpusun bulunduğu kısmın korunaklı camlarla birbirinden ayrıldığı görülmüştür.

84. Kurumda bulunan mahpuslar mevzuata uygun şekilde açık ve kapalı görüş haklarını kullanmaktadır. Görüşülen mahpuslar ve Kurum İdaresi tarafından görüş sürelerinin 40 dakika olduğu belirtilmiştir. Açık ve kapalı görüşe ilişkin kamera kayıtları incelendiğinde görüşlerin 40 dakika sürdüğü görülmüştür.

85. Kurumda toplam 10 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır.

86. Kurumda 75 adet Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP)⁶ cihazı bulunmaktadır. Kurumda barındırılan mahpusların, görüntülü telefon görüşmesi haklarını mevzuata uygun olarak kullandıkları anlaşılmıştır.

87. Kurumda 16 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Avukat görüşme odaları, gözlem yapmaya elverişli cam bölmelerden oluşmaktadır. Bu odaların dışarıdan ses duyulmayacak şekilde tasarlandığı görülmüştür.

88. Kurumda bulunan televizyonlarda 27'si ulusal 1'i merkezi yayın olmak üzere 28 kanal bulunduğu görülmüştür.

89. Kurumda 6 adet eş görüşme odası bulunmaktadır. Odaların doğal aydınlatma ve havalandırmaya sahip olduğu, içerisinde birer adet yatak, masa, buzdolabı ve acil çağrı butonu bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından son bir yıl içerisinde toplam 31 mahpusun eş görüşmesi yaptığı ifade edilmiştir.

90. Kurumda 5 Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası bulunmaktadır. Her bir SEGBİS odasında birer adet masa, sandalye, çalışır vaziyette olan kameralı bilgisayar ile kulaklık ve mikrofon bulunmaktadır. Odaların ses geçirmemesi amacıyla köpüklü malzeme ile kaplandığı görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

91. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi

---

⁶ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ilgili düzenleme şu şekildedir: "...g) Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkân sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi otuz dakika olarak uygulanır. Bu sistem oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabilir. Haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edilir ve bu süre devredilemez. Bu kapsamdaki görüşmeler aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabilir. İlave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verilir. Bu görüşmeler görüntülü ve sesli olarak yapılabileceği gibi sadece sesli olarak da yapılabilir. (Ek cümleler: RG-12/11/2021-31657-CK-4773/28 md.) Çocuk hükümlüler ile sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler hakkında bu bentte düzenlenen telefonla görüşme süresi iki kat olarak uygulanır. Hükümlülere mensubu buldukları dinin bayramlarında kullanılmak üzere otuz dakika ilave görüşme hakkı verilir. ğ) Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyeleri, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilir..."

sağlanmış, mahpuslarla özel görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

92. Engelli mahpus için kaldığı koğuştaki banyo ve lavabolara tutunma barı konulması için gerekli çalışmaların yürütülmesi,

93. Yatakların kullanıma uygun olup olmadığının belirlenmesine ilişkin kurulan komisyon tarafından yürütülen çalışmaların aynı hassasiyetle devam ettirilmesi⁷,

94. Ortak alanlarda bulunan kaloriferlerin soğuk havalarda sürekli çalıştırılması,

95. Kurumda yaşanan su kesintilerinin önlenmesi amacıyla suyun temin edildiği Kocaeli Açık Ceza İnfaz Kurumu ile iş birliği içerisinde gerekli çalışmaların yürütülmesi,

96. Yumuşak odada bulunan kameranın açısının kişi mahremiyeti sağlanacak şekilde ayarlanması,

97. Arama odalarında tek kullanımlık önlüklerin sürekli olarak bulundurulması ve detaylı aramanın mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilmesi⁸,

98. Revir biriminde bulunan ilaçların düzenli tutulmasına özen gösterilmesi,

99. Açık ve kapalı spor salonlarının kullanım sıklığının artırılması⁹,

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Kocaeli İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye

---

⁷ Birleşmiş Milletler Mahpusların İslahı için Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları) Kural 21 şöyledir: “Her mahpusa, yerel ve ulusal standartlara uygun olan ve verildiği anda temiz bulunan, iyi korunan ve temizliğin sağlanmasına yetecek sıklıkta değiştirilen tek kişilik ve yeterli büyüklükte bir yatak sağlanır.”

⁸ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 34’üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi: “...Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir.”

⁹ Birleşmiş Milletler Mahpusların İslahı için Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları) Kural 23.1 şöyledir: “Dışarıda çalıştırılmayan her mahpusun, hava koşulları müsaade ettiğinde günde en az bir saat açık havada uygun bir egzersiz yapmasına imkân verilir.”

100. Kurumdaki mahpusların hastane sevklerinin daha hızlı ve düzenli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için görevli jandarma personeli sayısının artırılmasına yönelik gerekli çalışmaların yapılması

hususları tavsiye edilmektedir.

3. Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

101. Olası suistimallerin önlenmesi ve kamera kayıtlarının daha kapsamlı tutulması açısından havalandırma alanlarına kamera yerleştirilebilmesi için gerekli ödeneğin tahsis edilmesi,

102. Kurumda toplam kapasitenin üzerinde mahpus bulunduğu için bazı mahpusların yer yatağında yattığı, dolap sayısının yetersiz olduğu, sağlık hizmetlerine erişimde gecikme yaşanabildiği tespit edilmiş olup bu sorunların çözümüne yönelik kalabalıklaşma¹⁰ problemini giderecek çalışmaların ivedilikle yapılması

hususları tavsiye edilmektedir.

---

¹⁰ AİÖK, CPT Standartları, 2'nci Genel Rapor, Inf 92(3), Cezaevleri, Hapis, para. 46: "Aşırı kalabalık, CPT'nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir cezaevindeki bütün hizmetler ve faaliyetler, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisteki genel yaşam kalitesi, belki de çok ciddi biçimde düşecektir. Ayrıca cezaevindeki veya cezaevinin bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilir."; para. 50: "CPT, bir kurumda aşırı kalabalık, zayıf bir faaliyet programı ve yetersiz tuvalet/yıkama imkânını bir arada gördüğünde özellikle endişelenmektedir. Bu tür şartların bir araya gelmesi mahkûmlara çok zarar verebilir."